

بهترینها از زبان امام صادق علیه السلام

همانا شفاعت ما به سبک شمارنده‌ی نماز نمی‌رسد

بهترین اطاعت

خدا نعمت های بی شماری به ما بخشیده و از ما خواسته است در قبال این نعمت ها، شکرگزارش باشیم و او را اطاعت کنیم. از منظر امام صادق علیه السلام هیچ اطاعت و فرمانبرداری بهتر از اقامه نماز نیست. ایشان می‌فرماید: «فرمانبرداری خدا، خدمت او در زمین است و هیچ خدمتی برابر با نماز نیست. از این روست که فرشتگان، زکریا را در حالی ندا دادند که در محراب به نماز ایستاده بود».

برترین وسیله

خدا انسان را آفریده تا با عبادت ها، فرمانبری و پرهیز از گناهان، به سوی او تقرب جوید و به او برسد که همه از اویند و به او باز می‌گردند. امام صادق علیه السلام، برترین وسیله تقرب بندگان را نماز معرفی می‌کند. یکی از یاران امام می‌گوید: از امام صادق علیه السلام پرسیدم: برترین و محبوب ترین وسیله تقرب بندگان به خدایشان چیست؟ حضرت فرمود: «پس از معرفت، برتر از این نماز چیزی نمی‌شناسم. نمی‌بینی که بنده شایسته، عیسی بن مریم، گفت: خدا مرا تا زنده‌ام به نماز سفارش کرده است». آن حضرت در سخنی دیگر فرمودند: «محبوب ترین بنده نزد خدا، کسی است که در گفتارش راستگو و بر نمازش مواظب باشد».

نیکی ماندگار

ثمره برخی کارهای خوب فقط در دنیا دیدنی است، ولی آثار برخی نیکی ها و عبادت ها تا روز قیامت ماندگار است. به فرمایش امام صادق علیه السلام، نماز نیز از جمله نیکی‌های ماندگار و جاویدان است که باید بر آن مواظبت کرد. یکی از یاران امام می‌گوید: از امام صادق علیه السلام نیکی‌های ماندگار را پرسیدم، فرمود: «نماز؛ پس، بر آن مواظبت ورزید».

مواظبت بر نماز

در محضر خدا بودن و راز و نیاز با معبود هستی، انسان را از همه قیدها می‌رهاند و او را در زلال نیایش رها می‌سازد. در پیشگاه خدا در حد توان باید خاضعانه ایستاد و او را عبادت کرد. امام صادق علیه السلام درباره این گفته خدای متعال که «خاضعانه برای خدا به پا خیزید»، فرمود: «منظور، توجه انسان به نماز و مواظبت بر آن است تا چیزی او را از نماز به خود سرگرم و مشغول ندارد».

فرمانبرداری خدا، خدمت او در زمین است و هیچ خدمتی برابر با نماز نیست

بهتر از فرزند

برخی اوقات معین، ویژه عبادات معرفی شده است و پرداختن به آن برتری و ثواب مخصوص دارد. امام صادق علیه السلام می‌فرماید: «فضیلت نماز اول وقت برای انسان، بهتر از فرزند و دارایی اوست». نیز از آن حضرت است که: «هر نماز دو وقت دارد که از این دو، اول وقت برتر است و روا نیست کسی بدون دلیل در آخر وقت نماز بخواند».

نماز سپیدگونه

نماز اول وقت در سفارش های ائمه، بسیار آمده است. امام صادق علیه السلام می‌فرماید: «کسی که نمازهای واجب را در اول وقت ادا کند و حدود آنها را حفظ نماید، فرشته آن را سپید و پاکیزه به آسمان می‌برد. پس نماز (به نمازگزار) گوید: خدا تو را نگاه دارد، همان گونه که مرا نگاه داشتی و به ملکی بزرگوار سپردی. کسی هم که نمازها را بی سبب به تأخیر اندازد و حدود آن‌ها را حفظ نکند، فرشته، نماز او را سیاه و تاریک به آسمان می‌برد، در حالی که نماز با صدای بلند به نمازگزار گوید: مرا ضایع کردی، خدا تو را ضایع کند و خدا تو را رعایت نکند، چنان که مرا رعایت نکردی».

تنها خدا

در خلوت خداوندی و راز و نیاز با هستی بخش بی همتا، فقط باید دل را به او سپرد و از پرداختن به دیگران بازداشت و از پیشگاه با برکتش عفو و گذشت را تمنا کرد. امام صادق علیه السلام می‌فرماید: «همانا دوست دارم شخص با ایمان هنگامی که به نماز واجب می‌ایستد، دلش را به سوی خدا کند و به کار دنیایی مشغول ندارد. هیچ شخص با ایمانی در نماز دل به سوی خدا نمی‌کند، مگر این که خداوند به او رو می‌آورد و دل های مؤمنان را به خود علاقه مند می‌سازد، پس از آنکه خود نیز به او اظهار علاقه می‌کند».

حضور قلبی

امام صادق علیه السلام درباره حضور قلب در نماز می‌فرماید: «هنگامی که به قبله رو کردی، دنیا و آنچه در آن است و مردم و آنچه در پی آن هستند را فراموش کن و به چشم دل بزرگی خدا را بنگر و ایستادنت را در پیشگاهش، آن روز که هر کس از آنچه فرستاده آگاه می‌شود و به سوی مولای حقیقی‌اش بازگردانده می‌شود به یاد آر؛ ایستادنی بر یک پای ترس و یک پای امید. پس هنگامی که خدا را بزرگ دانستی و تکبیر گفتی، آنچه را در میان آسمان برین و خاک زیرین است کوچک بشمار. بی گمان آن هنگام که خداوند از دل کسی که او را بزرگ شمرده، ولی آن را حقیقی نمی‌داند آگاه شود، می‌گوید: ای دروغگو، آیا مرا گول می‌زنی؟ به عزت و جلالم سوگند، از شیرینی ذکر محرومت می‌سازم و از نزدیکی به درگاهم و شادمانی مناجاتم، مانع می‌شوم».

نماز نیکو

امام صادق علیه السلام درباره آداب نماز نیکو می‌فرماید: «هنگامی که نماز واجب می‌خوانی، در وقتش بخوان، همچون نماز کسی که خداحافظی می‌کند و می‌ترسد هیچگاه بدان باز نگردد. سپس نگاهت را به سجده گاهت بدوز. اگر می‌دانستی در راست و چپت چه کسانی‌اند، نماز را نیکو می‌گزاردی. پس بدان که در پیشگاه کسی هستی که تو را می‌بیند و تو او را نمی‌بینی.»

ای فرشتگان من! به بنده‌ام بنگرید که با عبادتش به من تقرب جسته و پیمانم را به پایان برد. سپس برای من و شکر نعمت‌هایی که به او بخشیده‌ام، سجده کرد

نگاه کریمانه

امام صادق علیه السلام درباره مهرورزی ویژه خداوند به بنده نمازگزارش می‌فرماید: «هنگامی که بنده نماز را آغاز می‌کند، خداوند با روی کریمانه‌اش به او روی می‌آورد و فرشته‌ای را بر او می‌گمارد تا قرآن را کامل و تمام از لبش برچیند. پس اگر بنده از نمازش روی گرداند، خداوند نیز روی می‌گرداند و او را به همان فرشته می‌سپارد و اگر در همه نمازش به آن متوجه باشد، خدا با روی کریمانه‌اش به او رو می‌کند تا آنکه نمازش کامل و تمام بالا رود. پس اگر در آن دچار فراموشی یا غفلت گردید یا سرگرم به چیزی جز نماز شد، از نمازش همان اندازه بالا می‌رود که به خدا روی داشته است و هیچ چیز به دل غافل بخشیده نمی‌شود.»

واسطه‌ای زیبا

گشودن گره‌ها و مشکلات زندگی، تنها با اراده و خواست الهی تحقق می‌پذیرد. خداوند برای این کار ابزارها و واسطه‌های مادی و معنوی قرار داده که نماز نیز جزو آن‌هاست. امام صادق علیه السلام می‌فرماید: «هر گاه بنده به نماز می‌ایستد و نمازش را مختصر می‌کند، خداوند تبارک و تعالی به فرشتگانش می‌گوید: آیا به بنده من نمی‌نگرید؟ گویا بر آوردن نیازهایش را به دست غیر من می‌بیند! آیا نمی‌داند که بر آوردن نیازهایش به دست من است؟»

محرومان از شفاعت

سبک شمردن نماز و توجه نداشتن به آن، از کارهای ناپسند بوده، در قرآن و سفارش‌های امامان معصوم علیهم السلام از آن به شدت نهی شده است. ابوبصیر می‌گوید: نزد ام حمیده، همسر امام صادق علیه السلام رفتم تا او را به دلیل رحلت امام صادق علیه السلام تسلیت دهم. پس او گریست و من نیز از گریه او گریستم. سپس گفت: ای ابوبصیر! اگر ابو عبدالله را هنگام مرگ می‌دید، به شگفت می‌آمدی. چشمانش را باز کرد و سپس فرمود: هر کس را میان من و او پیوند خویشاوندی است گرد آورید. وقتی همه آمدند، به آنها نگریست و فرمود: «همانا شفاعت ما به سبک شمارنده‌ی نماز نمی‌رسد.»

در پناه رحمت الهی

با شروع نماز و گفتن تکبیرة الاحرام، وارد حریم نماز می‌شویم و در برابر خدای متعال قرار می‌گیریم. در این حال نمازگزار به فرموده امام صادق علیه السلام در پناه رحمت خداست. ایشان می‌فرماید: «نمازگزار، مهمان خداوند است. او در پناه رحمت خداست تا آنگاه که نمازش را به پایان برد.»

فضیلت نماز اول وقت برای انسان، بهتر از فرزند و دارایی اوست

نماز مقبول

برای انجام نماز باید از زشتی‌ها و ناپسندی‌ها دور شد و با انجام خوبی‌ها، موجبات قبولی نماز را فراهم آورد. امام صادق علیه السلام می‌فرماید: «خدای تبارک و تعالی فرمود: نماز را تنها از کسی می‌پذیرم که در برابر بزرگی من سر فرود آورد، خود را به خاطر من از شهوت‌ها نگه دارد، روزش را با یاد من سپری کند، بر آفریده‌های من بزرگی نکند، گرسنه را سیر کند، برهنه را بپوشاند، بر مصیبت زده رحم آورد و غریب را پناه دهد. پس نور این شخص چون خورشید می‌درخشد و برایش در تاریکی‌ها، نور، و در نادانی‌ها، دانایی قرار می‌دهم. با عزتم او را نگاه می‌دارم و با فرشتگانم از او نگهداری می‌کنم. مرا می‌خواند، پاسخ می‌دهم. از من درخواست می‌کند، می‌دهم. حکایت او نزد من حکایت باغ‌های بهشت است که میوه‌هایش خشک نمی‌شود و حالت آنها دگرگون نمی‌گردد».

شرط قبولی نماز

برای قبولی نماز در پیشگاه خداوند شرایطی وجود دارد. امام صادق علیه السلام می‌فرماید: «خداوند در مناجات موسی علیه السلام به او فرمود: ای موسی! نماز را نمی‌پذیرم جز از کسی که در برابر بزرگی من سر فرود آورده، ترس از مرا هم نشین دلش ساخته، روزش را با یاد من سپری کرده، شبش را با پافشاری بر خطا به روز نبرده و حق اولیا و دوستان مرا شناخته است».

سجده شکر

سزاوار است انسان پس از نماز، برای شکرگزاری به درگاه الهی پیشانی بر سجده گذاشته و از خداوند برای نعمتهای بی‌شمارش تشکر کند. امام صادق علیه السلام می‌فرماید: «سجده شکر بر هر مسلمانی واجب است. با آن نمازت را کامل می‌کنی، پروردگارت را خشنود می‌سازی و فرشتگان را به شگفتی می‌آوری. همانا آن گاه که بنده نماز می‌خواند و سپس سجده شکر می‌گذارد، پروردگار متعال، پرده از میان او و فرشتگان بر می‌گیرد و می‌گوید: ای فرشتگان من! به بندهام بنگرید که با عبادتش به من تقرب جسته و پیمانم را به پایان برد. سپس برای من و شکر نعمت‌هایی که به او بخشیده‌ام، سجده کرد».

برگرفته از: گروه دین و اندیشه تبیان